

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Adressater etter liste

Deres ref

Vår ref
200800775-/EVB

Dato

29.05.2008

Nasjonal strategi for habilitering og rehabilitering - invitasjon til møte

Det vises til møte i Forum for oppfølging av Nasjonal strategi for habilitering og rehabilitering 12. februar i år, der det ble sagt at det skal avholdes ytterligere to møter i dette forumet i 2008, tentativt 10. juni og 21. oktober.

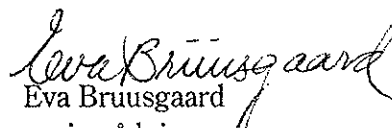
Som oppfølgingen av dette inviterer Helse- og omsorgsdepartementet representanter for brukerorganisasjoner, tjenestene og andre relevante aktører til det andre møtet i dette forumet **tirsdag 10. juni kl. 10.00 – 14.00** i Auditoriet, R5, Akersgata 59 i regjeringskvartalet. Statssekretær Arvid Libak vil åpne og delta i møtet.

Temaet for møtet denne gangen er habilitering av barn og unge, herunder overgangen barn/voksen. Det er av plasshensyn bare anledning til å stille med én deltaker. Vennligst gi beskjed om deltakelse til evb@hod.dep.no innen mandag 3.juni 2008.

Program for dagen og Helsedirektoratets skisse til handlingsplan for habilitering av barn og unge følger vedlagt.

Med vennlig hilsen

Heidi Langaas e.f.
avdelingsdirektør

Eva Bruusgaard
seniorrådgiver

3 vedlegg

Postadresse
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Einar Gerhardsens plass 3

Telefon
22 24 90 90
Org no.
983 887 406

Spesialisthelsetjenesteavdelingen
Telefaks
22 24 95 78

Saksbehandler
Eva Bruusgaard
22248645

Forum for oppfølging av Nasjonal strategi for habilitering og rehabilitering

PROGRAM 10. JUNI 2008 – tema: Habilitering av barn og unge

Del 1

Ledes av ekspedisjonssjef Andreas Diesen, kommunetjenesteavdelingen, HOD

Kl. 10.00:

Åpning v/statssekretær i Helse- og omsorgsdepartementet, Arvid Libak

Kl. 10.10:

Presentasjon av skisse til handlingsplan for habilitering av barn og unge v/Helsedirektoratet

Kl. 10.25:

Hva viser forskning om effekt av intensiv habilitering/trening for barn med hjerneskade? Presentasjon av rapport v/Kunnskapssenteret for helsetjenesten

Kl. 10.55 – 11.45: Spørsmål og diskusjon.

Kl. 11.45 – 12.30: Lunsj

Del 2

Brukernes syn på hva en handlingsplan for habilitering av barn og unge bør inneholde

Ledes av ekspedisjonssjef Bjørn Erikstein, Spesialisthelsetjenesteavdelingen, HOD

Kl. 12.30:

Rehabilitering på ungdommens premisser v/ Ungdomsgruppen i Kreftforeningen

Kl. 12.45:

Handlingsplan for habilitering av barn, med egne tiltak for ungdom. Gode overganger – barn, ungdom, voksen v/ Ungdomsgruppen i FFO (Funksjonshemmedes fellesorganisasjon)

Kl. 13.00:

Habilitering av barn og unge – gode aldersoverganger og mestrende familier v/ SAFO (Samarbeidsforum for funksjonshemmedes organisasjoner)

Kl. 13.15 – 13.55:

Diskusjon

Kl. 13.55: Oppsummering og veien videre v/statssekretær Arvid Libak

Adresseliste

1. Statens råd for funksjonshemmede
Postboks 7075, St. Olavs plass, 0130 Oslo
2. Kreftforeningen
Postboks 4750 Vika, 8608 Mo i Rana
3. Ungdomsgruppen i Kreftforeningen
Postboks 4, Sentrum
0101 Oslo
4. Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon
Sandakerveien 99 - Postboks 4568 Nydalen - 0404 Oslo
5. Landsforeningen for hjerte- og lungesyke
Pb 4375 Nydalen, 0402 Oslo
6. Norges Diabetesforbund
Postboks 6442 Etterstad, 0605 OSLO
7. Hørselshemmedes Landsforbund
Postboks 6652 Etterstad, 0609 OSLO
8. Cerebral Parese-Foreningen
Bergsalléen 21, 0854 Oslo
9. Mental Helse Norge
Pb 298, 3701 Skien
10. Landsforeningen for Pårørende innen Psykiatri
Møllerveien 4, 0182 Oslo
11. Norsk Revmatikerforbund
Pb 2653 Solli, 0203 Oslo
12. Ryggforeningen i Norge
Pb 6725 Etterstad, 0609 Oslo
13. Norsk Epilepsiforbund
Karl Johansgate 7, 0154 Oslo
14. Landsforeningen for Trafikkskadde
Pb 4258 Nydalen, 0401 Oslo
15. Norges Astma- og Allergiforbund
Postboks 2603 St. Hanshaugen, 0131 Oslo
16. SAFO *v/ Bettina Thorsvik*
Postboks 8953, Youngstorget, 0028 Oslo

17. Norges Blindeforbund
Postboks 5900 Majorstuen
18. Norges Handikapforbund
Postboks 9217 Grønland, 0134 Oslo
19. Handikappede Barns Foreldreforening
Postboks 9217 Grønland, 0134 Oslo
20. Landsforeningen for Slagrammede
Postboks 9217 Grønland, 0134 Oslo
21. Norsk Forbund for Utviklingshemmede
Postboks 8954 Youngstorget, 0028 Oslo
22. Rådet for psykisk helse
Postboks 8890 Youngstorget, 0028 OSLO
23. Voksne for Barn
Stortorvet 10, 0155 OSLO
24. Fagrådet innen Rusfeltet i Norge
Skippergaten 9, 0152 Oslo
25. Rusmisbrukernes interesseorganisasjon
Postboks 6609 St. Olavs plass, 0129 Oslo
26. Actis - Rusfeltets samarbeidsorgan
27. Torggata 1, 0181 Oslo
28. Landsforbundet Mot Stoffmisbruk
Grønland 12, 0188 Oslo
29. Fellesorganisasjonen (FO)
Pb 4693 Sofienberg - 0506 OSLO
30. Den Norske Legeforening,
Postboks 1152 Sentrum, 0107 Oslo
31. Norsk Fysioterapeutforbund
Boks 2704 St. Hanshaugen, 0131 Oslo
32. Norsk Ergoterapeutforbund
Lakkegata 21, 0187 Oslo
33. Norsk Sykepleierforbund
Postboks 456 Sentrum, 0104 Oslo
34. Norsk Psykologforening
Postboks 8733 Youngstorget, 0028 Oslo

35. Kommunenes Sentralforbund
Postboks 1378 Vika, 0114 Oslo
36. Fagforbundet
Boks 7003 St. Olavsplass, 0130 Oslo
37. HSH
Boks 2900 Solli, 0230 Oslo
38. Norske rehabiliteringsinstitusjoner
c/o Rehabiliteringssenteret Nord-Norges Kurbad AS
Conrad Holmboesvei 95
9011 Tromsø
39. De spesielle helseinstitusjoner
v/Styreleder Svein Kostveit
Attføringscenteret i Rauland a/s
3864 Rauland
40. Nettverket for private helsevirksomheter
Kvartsveien 2
1555 Son
41. HelseRehab Norge
v/Dennis Åstrand
Thorstadbakken 13
3300 Hokksund
42. Hernes Institutt
2410 HERNES
43. Rehabilitation International
Pb 4375 Nydalen, 0402 Oslo
44. Arbeids- og velferdsdirektoratet
Postboks 5 St. Olavs plass, 0130 Oslo
45. Helse Sør-Øst RHF
46. Helse Vest RHF
47. Helse Midt-Norge RHF
48. Helse Nord RHF

Handlingsplan for habilitering av barn og ungdom

Utkast til prosjektskisse
29.05.2008

Oppdrag

Helsedirektoratet har i tildelingsbrevet for 2008 fått i oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) å:

Lage handlingsplan som oppfølging av "Strategiplan habilitering av barn", herunder egne tiltak for ungdom og overgang barn/voksen. Både kommunen og spesialisthelsetjenesten skal inkluderes. Likeverdighet i tjenestetilbudet skal stå sentralt.

Det tas sikte på at handlingsplanen skal være et sentralt verktøy for oppfølging og iverksetting av den nasjonale strategien for habilitering og rehabilitering. Oppmerksomheten skal særlig rettes mot faglig kvalitet, kompetanse, likeverdige tjenestetilbud og samhandling.

Bakgrunn

Regjeringens mål er å sikre habilitering og rehabilitering til alle som trenger det. Tjenesten må ha en kapasitet som står i forhold til behovene, og kravet om likeverdighet i tjenestetilbudet står sentralt. Tjenestene som ytes skal være av god kvalitet, noe som kjennetegnes ved at de er virkningsfulle, trygge og sikre, involverer brukerne, er samordnet og preget av kontinuitet, utnytter ressursene på en god måte, og er tilgjengelig og rettferdig fordelt.

Habilitering og rehabilitering er tidsavgrensede, planlagte prosesser med klare mål og virkemidler, hvor flere aktører samarbeider om å gi nødvendig bistand til brukerens egen innsats for å oppnå best mulig funksjons- og mestringsevne, selvstendighet og deltakelse sosialt og i samfunnet.

Habilitering retter seg mot personer med medfødte eller tidlig ervervede og ofte livslange funksjonsnedsettelse. Rehabilitering retter seg mot voksne eller eldre barn og har som mål å få tilbake best mulig funksjonsevne etter f.eks en ulykke eller alvorlig sykdom. I denne handlingsplanen vil habilitering bli brukt som en fellesbetegnelse for både habilitering og rehabilitering hvis ikke annet er spesifisert.

Det er i flere sammenhenger vist til at habiliterings- og rehabiliteringstilbudet til barn og unge i Norge ikke er tilfredsstillende. Et landsomfattende tilsyn av habiliteringstjenester til barn i 2006 avdekket flere avvik. Både brukere av tjenestene og ansvarlige for tjenestene har pekt på flere områder som trenger både kvalitative og kvantitative løft. Det er gjort flere vurderinger av tjenestetilbudet, og flere føringer er gitt for dette feltet.

De viktigste føringene finnes i:

- *Forskrift om habilitering og rehabilitering (2001).*
- *Strategiplan habilitering av barn" (Helsedepartementet 2004)*
- *Nasjonal strategi for habilitering og rehabilitering 2008 – 2011 (Helsedepartementet 2007)*

Andre relevante dokumenter er bl.a.:

- *Veileder for habilitering av barn og unge. (Statens helsetilsyn 1998)*
- *Nedbygging av funksjonshemmende barrierer (St. meld. 40, 2002-2003)*
- *Habilitering av barn. En faglig vurdering og tilråding (Rapport til SHdir i 2004).*
- *Forskrift om individuell plan etter helselovgivningen og sosialtjenesteloven(2004)*

- *Et reddet liv skal også leves.* (Om barn og voksne med ervervet hodeskade. SHdir 2005)
- *Strategiplan for familier som har barn med nedsatt funksjonsevne* (AID 2005)
- *...og bedre skal det bli*(Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i helse- og sosialsektoren. SHdir 2005)
- *Mestring, muligheter og mening* (St. meld. 25, 2005 – 2006)
- *TakT - tilrettelegging av det kommunale tjenestetilbudet til barn med nedsatt funksjonsevne og deres familier* (SHdir 2005-2006)
- *Forslag til etablering av nasjonale miljøer for forskning innen habilitering og rehabilitering.* (Rapport til SHdir i 2006)
- *Ikkje likeverdige habiliteringstenester til barn.* (Landsomfattende tilsyn med habiliteringstenester til barn 2006).
- *Samfunnsutvikling for personer med nedsatt funksjonsevne.* (Nasjonalt dokumentasjonssenter for personer med nedsatt funksjonsevne 2007)
- *Faglige retningslinjer for oppfølging av for tidlig fødte barn* (SHdir 2007)
- *Sosial ulikhet i helse* (Rapport fra Folkehelseinstituttet 2007)

Målsetting med planen

Målsettingen er å utarbeide en handlingsplan for habilitering av barn og ungdom innen juni 2009. Handlingsplanen skal omfatte barn, ungdom og de som er i overgangen fra barn til voksen som har et habiliteringsbehov. Behovet kan være forårsaket av en medfødt eller ervervet skade/tilstand, eller kronisk sykdom som har resultert i nedsatt funksjonsevne. Planen vil dermed også omhandle rehabilitering av eldre barn og ungdom.

Handlingsplanen skal bidra til å fremme en rettferdig fordeling av ressurser og bidra til et likeverdig tilbud til de som har et habiliteringsbehov. Planen skal også bidra til å utjevne sosiale ulikheter i helse i de målgruppene planen omhandler.

Handlingsplanen vil primært omhandle Helse- og omsorgsministerens ansvarsområde og vil derfor omfatte spesialisthelsetjenesten og den kommunale helse- og omsorgstjeneste, og samhandlingen mellom disse.

Målgruppene for handlingsplanen har ofte sammensatte behov, og vil derfor være avhengig av tjenester fra andre sektorer og tjenesteområder enn helsetjenesten for å oppleve at habiliteringstilbudet er helhetlig og samordnet. Handlingsplanen bør derfor omtale andre tjenesteområder, noe som vil skje i samarbeid med andre departement og direktorater.

Handlingsplanen

Planen vil inneholde en beskrivelse av brukernes behov, og beskrive status og utfordringer i helsetjenesten.

Handlingsplanen vil i hovedsak basere seg på utredninger, rapporter, tilsyn, strategier og andre sentrale dokumenter som allerede foreligger. Den skal særlig følge opp strategiplanen "Habilitering av barn" (HOD 2004).

Handlingsplanen vil ha fokus på tiltak som har stor betydning for å bedre situasjonen for barn og ungdom med nedsatt funksjonsevne og deres familier. Planen skal bidra til

å nå det overordnede målet for habilitering som er mestring og deltakelse ut i fra den enkeltes individuelle forutsetninger.

Planen skal være konkret med et operativt preg og ha nærhet til tjenestene. De fleste tiltakene må forventes gjennomført innenfor gjeldende rammer. Noen tiltak vil forutsette en særskilt prioritering og utvikling.

Prosjektorganisering

Arbeidet med handlingsplanen vil være forankret i Helsedirektoratet, avdeling sykehus tjenester, og her ivaretas ledelse og sekretariatsfunksjonen for handlingsplanen. Det opprettes en arbeidsgruppe med representanter fra brukerne, KS, RHF og aktuelle avdelinger i Helsedirektoratet (avd. kommunale helsetjenester, avd. rehabilitering og sjeldne funksjonshemninger, avd. psykisk helse og avd. omsorg og tannhelse). Arbeidsgruppens oppgave er å bidra konkret til handlingsplanen gjennom fast arbeidsmøter og ved skriftlige bidrag til planen.

Det opprettes en referansegruppe med deltakere fra ulike deler av hjelpeapparatet, fagforbund og aktuelle departement og direktorater. Referansegruppens oppgave er å gi råd og innspill til arbeidet med handlingsplanen.

Helsedirektoratet vil legge vekt på å ha en god dialog med de regionale helseforetakene og med KS i arbeidet med handlingsplanen.

Arbeidet vil følge linjestrukturen i Helsedirektoratet når det gjelder styring og beslutning.

Brukermedvirkning

Brukermedvirkning skal sikres i arbeidet med handlingsplanen. FFO og SAFO inviteres til å delta i arbeidsgruppen. Det vil bli vurdert om det skal etableres andre møtepunkter med brukerne underveis i arbeidet med handlingsplanen.

Økonomi

Handlingsplanen skal utarbeides innenfor rammen av tilskuddsmidler på Kap. 726. I tillegg til lønnsutgifter til leder av arbeidsgruppen, vil det være utgifter knyttet til møter i arbeids- og referansegruppen.

Milepælsplan

Aktiviteter	Frister	Ansvarlig	Kommentarer
Skisse til handlingsplan utarbeides	April/mai 2008	Helsedir	
Skisse til handlingsplan presenteres i møte 10.6	Skissen ferdigstilles 29.5.2008	Helsedir/HOD	
Fullstendig skisse til handlingsplan godkjennes	20.6.2008	Helsedir/HOD	
Arbeidsgruppe og referansegruppe er oppnevnt	1.9.2008	Helsedir	
Foreløpig utkast til handlingsplan foreligger	1.2.2009	Helsedir	

Endelig utkast til handlingsplan foreligger	1.5.2009	Hesedir	
---	----------	---------	--

Hesedirektoratet leverer innspill om prioriterte tiltak til St.prop.1 (2010) innen 1.12.08.

Aktuelle instanser til referansegruppe

HF (barnehabilitering, voksenhabilitering, barneavdeling, BUP, Barnenevrologisk seksjon ved RH, Lærings- og mestringssenter)

Kompetansesentra for sjeldne og lite kjente funksjonshemninger

Kommunale tjenester (kommuneoverlege/fastlege, helsesøster, PPT, koordinerende enhet, helse- og omsorgstjenesten, barnevern)

Fylkesmennene

Fagforbund (legeforeningen, psykologforeningen, fysioterapiforbundet, ergoterapiforbundet, FO, sykepleierforbundet)

Helsetilsynet

Folkehelseinstituttet

NAV

Relevante direktorat